

Oddenvej nr. 31 "Odden". Matr. - 1dp – Den nordlige Del, Mygdal. 6,7505 ha.

Herregården har haft en meget omtumlet tilværelse, siden det blev opført omkring 1454 af Oluf Andersen Lunge. Der er stadig rester af dette bygningsværk, men mere stammer fra det efterfølgende århundrede, hvor Ove Vincentsen Lunge bl.a. opførte østfløjen. Der har været et betydeligt antal ejere. Således Simon Groth Clausen fra 1798 – 1807, under hvem der foregik et betydeligt jordsalg.

I 2009 udkom et hefte: "Victor Petersens Willumsen-samling gennem 40 år".

Herfra kan citeres:

"I 1568 omfattede Odden gods 33 gårde, 28 husmandsbrug og 30 huse i Mygdal og Bjergby sogne. I 1600-tallet hørte hele Mygdal sogn og størstedelen af Bjergby sogn under Odden sammen med spredte gårde i Horns og Vennebjerg herreder, i alt 500 tdr. hartkorn. Ved et giftermål overgik Odden fra Lunge-slægten i 1600-tallet til rigsråd Christen Skeel på herregården Fussingø."

Under den såkaldte Kejserkrig fra 1627 – 29 havde den tyske feltherre von Wallensteins tropper kvarter på Odden. Von Hatzfeldt, der det meste af denne tid var bosat på Odden, foretog en meget grundig beskrivelse af de enkelte gårde og huse i Bjergby Mygdal sogne, hvor der dengang var 461 indbyggere i Bjergby og 353 i Mygdal.

De seneste ejere har været:

1890	P. G. S Rodskier – hedeopdyrker med sten i Kongenshus Mindepark.
1910	Petra Ring, gift Rodskier
1913	Georg Wiese
1918	Norsk konsortium
1923	H. Kisum
1923	Niels Olesen
1942	E. Horn
1945	Dansk konsortium
1946	C. Hansen, der drev herregårdspension.
1956	Helge Kristian de Thurah - det eneste, der da var på gården, var en flaske kosangas og et billede.
1980	Peter Holm med bogantikvariat.
1984	Brødrene Petersen
1989	Kirsten og Victor Petersen
1993	Fonden: Victor Petersens Willumsen samling

I 1922 var der 700 tdr. land tilbage, heraf 470 under plov. Derefter blev jorden solgt fra – de sidste jordsalg skete i 1946, bl.a. 11 ha til Martin Sørensen, der ejede ejendommen syd for hovedbygningen.

Om den gamle Herregaard "Odden" i Mygdal sogn.

Fortalt af Holger Grøntved.

Vedrørende den gamle Herregaard "Odden" i Mygdal, har flere artikler i den sidste tid ladet formode, at der slet ikke fandtes sikre oplysninger om gårdens fortid. Dette er dog ikke korrekt, idet der i de statslige arkiver, i København, og Landsarkivet i Viborg, findes forskellige oplysninger om gården, hvoraf jeg vil gøre opmærksom på nogle, som jeg har haft fornøjelsen af at læse.

Fra 1702 ejedes "Odden" af Gehejmeråd Christian Ludvig v. Plessen, der stammede fra Holsten, og var gift med den forrige ejer Mogens Skeels datter Amalie.

v. Plessen boede ligesom sin forgænger på "Fussingø" på Randers egnen, som han også ejede. "Odden" var bortforpagtet, men ejeren havde en fuldmægtig (ridefoged) til at varetage ejerens interesser på gården.

Ejeren havde forbeholdt sig rådighed over skoven, og havde også visse rettigheder.

Sidst i 1600 var Niels Jensen Birch forpagter, han døde 1703, 59 år gammel.

Biskop Jens Bircherod fortæller i sin dagbog, at han d. 17 juni 1704 har været til tredobbelt bryllup i "Odden", hvor Niels Jensen Birchs enke Margrethe Albrechtsdatter, blev gift med Borgmester i Skagen Hermann Marker. Endvidere blev enkens to døtre viede. Ide til Niels Hurman, der var forpagter på "Dybvad", og Vibeke til den nye forpagter i "Odden" Claus Bønsdorph.

20 juli 1704 skriver godsejeren til sin fuldmægtig Laurs Pedersen, og giver ham ordre til at udlevere noget bygnings og vogntæ, som godsejeren selv har lovet til en række af fæsterne, og desuden om forskellige andre forhold, hvorom godsejeren har modtaget klager, - men "på Christian Bertelsen af Saxstrup skal der tages lovlig dom, hvorefter han skal skikkes til Fladstrand til at gå udi hjulbårerne en 4 eller 6 uger, det første andre til eksempel, som formedels deres efterladenhed, deres iboende gårde og boliger kunne ruinere.

For årene 1713 – 14 foreligger afskrift af nogle fæstebreve hvoraf det ses, hvilke betingelser der stilles for at overtage en fæstegaard.

F.eks. min egen 3 x tip oldefar Laurids Nielsen af Skagen, der d. 28. aug. 1713 fik "Røde Mølle" i fæste, og hvor han må forpligte sig til "at ægte enken, som er på

stedet". Nå, - der er nu ikke noget der tyder på, at der ikke kom et godt familieliv ud af det forhold.

Godsejeren var også skifteforvalter for sine fæstebønder, og for "Odden"s vedkommende foreligger skifteprotokoller for årene 1713 – 1730, og 1794 – 1828.

Skifterne er altid ordnet af fuldmægtigen, og giver et godt billede af fæstebøndernes usle økonomiske kår.

Den 14 maj 1714 har fuldm. Jens Christensen "Odden" indstævnet en lang række af godsets fæstebønder i Mygdal, Bjergby og Bindslev for Herredsretten, på grund af restancer, og får dem dømt. "Men, hvor intet er, - er Kejserens ret, ikke meget værd"!

C. L. v. Plessens efterfølger i 1740 som "Odden"s ejer var svigersønnen Greve Christian Rantzau, der også ejede "Asdalgaard". Han solgte i 1743 til Hans Wissing, en møllersøn fra Aarhus, og dermed gik "Odden" ud af den gamle Adelslægts eje. Hans Wissing fik i 1744 bygget, det stuehus der endnu står ved "Stensbæk", og solgte i 1750 "Stensbæk" med dens tilhørende bøndergods og Bindslev kirke, til "Stensbæk"s tidligere forpagter Jørgen Pallesen Kjærulf.

Hans Wissing har efterladt sig minder i Mygdal kirke, både den store gravsten i Våbenhuset og kirkens altersølv.

Ved skiftet efter Hans Wissing d. 15 febr. 1763 fordeles hans formue, der er på lidt over 29,000 Rdl. efter hans Testamente, til forskellige slægtninge og venner, herunder 1000 Rdl. til "Odden" gods fattige og lønhjælp til 2 Skoleholdere.

Efter Hans Wissings død i 1762, er Godset ved auktion købt af Niels Hansen Winde for 22.710 Rdl. Han er gift med Else Johanne Seidelin, der er fra Ø. Brønderslev.

Niels Hansen Winde dør i 1766, i og i henhold til Kongelig bevilling afholdes der den 4. nov. 1769 samfrænde skifte, hvor enkens svoger medvirker. Der er efterladt 4 sønner og en datter, - en søn var omkommet da gårdens vestfløj i 1763 brændte.

Af skiftet fremgår, at gårdens aktiver udgør:

Hovedgårdstaxt (skattefri)	61 tdr. 3 sk. 2 alb.
1 Mølleskyld	8 " 4 "
Bjergby og Mygdal Kirkes tiender	52 " 4 "
Bøndergods contribuierende	250 " 5 " 3 f. 1 alb.
Skovskyld	3 " 4 " 1 " 1 "
I alt ansat til værdi	28.400 Rdl.
besætningen ansat	2.100 "
løsøre (indbo og udboe)	2.807 "
tilgodehavender	1.100 "
<hr/>	
I alt	34.407 Rdl.
herfra går en gæld på	20.907 "
<hr/>	
Formue	13.500 Rdl.

D. 8. dec. 1769 giftede Else Johanne Seidelin sig med Christoffer Rougtved, og han blev dermed ejer af "Odden". Da man i 1975 udgravede ligkapellet ved Mygdal Kirke, fandt man Christoffer Rougtveds grav her. Kisten var forsynet med en sølvplade med hans navn og flere oplysninger. De var også tydeligt, at han havde været vanfør (pukkelrygget). Christoffer Rougtved døde d. 3 febr. 1773.

Den 8. aug. 1775 fik "Odden" igen en ny ejer, da Else Johanne Seidelin giftede sig med Pors Bastholm Munk, hvis slægt stammede fra "Bastholm" i Vrejlev. Han fik ved Kongelig Resolution af 3. maj 1797 tilladelse til at afhænde alt, eller en del af det til Godset hørende Bøndergods til beboerne.

I resolutionen kaldes Pors Munk, "Greven af "Odden" Gård og Gods i Hjørring Amt".

I maj 1769 kom en Kongelig forordning der påbyder, at der for hvert Gods med Hoveri pligtige Fæstere, laves et hoveri reglement, der nøje fastsætter hver enkelt gårds forpligtelser til Hoveri. Formålet har nok mere været at forebygge misbrug fra Godsets side!

For "Odden"s vedkommende foreligger et Hoveri reglement, underskrevet d. 2. maj 1770 af Christoffer Rougtved. Reglementet opregner navnene på de enkelte fæstere, og deres pligtige ydelser til Hovedgården.

Ved skøde af 13. juni 1799 sælger Pors Munk "Odden" til velædle Hr. Simon Groth Clausen, forhen Kjøbmand og Handelsmand i Nysted på Lolland, for 55,000 Rdl.

Pors Munk har kun fået solgt følgende gårde fra:

"Skeen Vandmølle" til Jesper Christensen Bastholm.

"Knaverhus" til Morten Sørensen Ladefoged.

"Retholt" til Christian Retholt.

"Holtegaard" til Peder Nicolaj Boelund.

Den nye ejer Simon Groth Clausen havde kun "Odden" i 7 år til 1806, han solgte det meste af Bøndergodset fra, inden han ved skøde af 18 juni 1806 solgte Hovedgården til Frederik Chr. Udbye, med nu 49 td. og 6 Skp. hartkorn. Også Mygdal Kirke var solgt til Tiende yderne! Prisen er nu 39,500 Rdl. foruden de på gården hvilende Legater.

Ved købekontrakt af 17. nov. 1814 sælger Enkefrue Justitsrådinde Udbye til Hr Auditør Schou "Odden", nu for 25,000 Rigsbankdaler Navneværdi. Den medfølgende Jordebog viser, at der nu kun er enkelte mindre ejendomme, der betaler Landgilde til Hovedgården.

Christian Ludvig v. Plessens tid var nok "Odden"s storhedstid.

Foruden "Odden" ejede han Hovedgården "Stensbæk" i Bindslev, og dermed omfattede det samlede Gods, hele Mygdal sogn undtagen gården "Lilholt", næste hele Bjergby sogn, og den største del af Bindslev sogn, inklusive de 3 sognes Kirker, og dertil kom endvidere enkelte ejendomme i Tornby, Mosbjerg, Sct. Olai, Råbjerg og Skagen sogne.

Ejere af "Odden" i Mygdal sogn.

1454. *Oluf Andersen Lunge*
1479. *Vil Thomasson Galskyt og Henrik Friis*
1487. *Henrik Jørgensen Friis*
1513. *Ove Vincentsen Lunge (Dyre)*
1542. *Tyge Lunge*
1545. *Christoffer Lunge*
1565. *Ove Christoffersen Lunge*
1601. *Jørgen Lunge*
1637. *Sofie Stensdatter Brahe*
1656. *Just Justesen Høeg og Mogens Skeel*
1702. *Christian Ludvig v. Plessen*
1740. *Christian Rantzau*
1743. *Hans Wissing*
1762. *Niels Hansen Winde*
1769. *Christoffer Rougtved*
1775. *Pors Bastholm Munk*
1798. *Simon Groth Clausen*
1806. *Frederik Christian Udbye*
1816. *Auditor Christen Schou*
1827. *Niels Lassen*
1837. *Carl Frederik Martens*
1838. *Ole Thuesen Schultz*
1841. *Christoffer Grabert*
1853. *Erik Chr. Storm*
1857. *Hans Peter Rygaard*
1880. *Greve Schimmelman*
1880. *Ferdinand E. T. Tvermoes*
1890. *P. G. S. Rodskier*
1913. *Georg Weise*
1918. *Sagf. Christensen Hj. - Thomas Vandkær, - Niels Helledie.*
1923. *Hestehandler Kisum, Viborg*
1923. *Niels Olesen*
1942. *Ernst Pedersen Horn*
1945. *Konsortium v. Larsen, - Rødhus, - Tidselbak,*
1946. *Kristian Hansen*
1956. *Helge K. de Thurah*
1981. *Peter Holm*
1984. *Jeppe Pedersen (Victor Pedersen, - Villumsen samlingen)*